

noviny brněnských seniorů

Brněnský
SENIOR

Ročník 27 * Číslo 3 * Červenec 2023 * Cena 10 Kč

Brněnský senior vychází
za finanční podpory
statutárního města Brna

B | R | N | O

ČERVENEC

*Svatá Anna,
chladno bývá zrána,
za orosených jiter
zrají maliny
ve stráni, kde rozjímám
nad sebou
a nad tím,
kdo vinen
a kdo bez viny.
Kvítek spanilý
v maliní
a srdce plné rosy
nikoho
nikoho
neviní.*

Marie Veselá

foto: Veronika Procházková

SPORTOVNÍ HRY SENIORŮ 2023

Dne 16. května proběhly jubilejní **desáté** sportovní hry brněnských seniorů, které pořádala Městská organizace Brno pod záštitou Magistrátu města Brna. Hry se uskutečnily v pěkném sportovním prostředí v Ivanovicích, které se staly spoluorganizátorem akce. Tento úkol splnily na výbornou, za což patří díky především starostce ÚMČ Ivanovic Ing. Bohuňovské a vedoucí seniorů Ivanovic Marii Kučerové.

Sportovních her se zúčastnilo 6 družstev, která obsadila následující pořadí: 1. Bystrc, 2. Tuřany, 3. Ivanovice, 4. Kohoutovice, 5. Brno - město, 6. Slatina. Soutěžilo se v pěti tradičních disciplínách. Vítězové pětiboje jsou v ženách Blahová z Ivanovic, v mužích Běloušek z Tuřan.

Z pořadatelské organizace Brno-město se umístili shodně na 3. místě v pětiboji v ženách Mervartová, v mužích Kudlička. Všichni členové našeho družstva obsadili v jednotlivých disciplínách medailová umístění.

Celé dopoledne bylo krásné počasí, pršet začalo až při velmi chutném občerstvení, které ivanovičtí připravili. Díky za dárky vítězům, které věnovali sponzoři, zejména Senior Pas Brno, vedení ÚMČ Ivanovic a další. Dokonce i ČT Brno vysílala zprávu z těchto her v regionálním zpravodajství.

Děkujeme všem účastníkům her a těšíme se na příští sportovní setkání.

JUDr. Jana Mervartová

OSOBNOSTI BRNA

KAPRÁLOVÁ, Vítězslava

* 24. 1. 1915 Brno

† 16. 6. 1940 Montpellier (Francie)
skladatelka, dirigentka

Vítězslava Kaprálová se narodila hudebnické umělecké dvojici. Otec Václav byl známý brněnský hudební skladatel a majitel hudební školy, matka Vítězslava (roz. Uhlířová) byla zpěvačkou. Vzali se v roce 1913, o dva roky později se narodila dcerka a brzy se projevila jako dítě mimořádně talentované. V pěti letech se naučila číst a s otcem hrála čtyřručně na klavír, v devíti napsala svou první větší skladbu. Rodiče na ni kladli velké nároky, ale mnoho času na ni pro své velké vytížení neměli. „Vitka“ měla slabou konstituci a křehké zdraví. V deseti letech se léčila v plicním sanatoriu ve Starém Smokovci. Osobnost to ovšem byla velmi silná. Po základní školní docházce složila zkoušky na brněnskou konzervatoř (1930) a přes otcův odpor si prosadila studium pro ženy tehdy (i dnes) neobvyklé kombinace - skladby a dirigování. A to v době, kdy se ženy obtížně uplatňovaly v hudebních tělesech i jako pouhé instrumentalistky. Vítězslava studovala skladbu u Viléma Petrželky a řízení u Zdeňka Chalabaly. Mezi spolužáky vynikala nejen nadáním, ale i pílí a houževnatostí. Milovala Stravinského a sama zkoušela nové a neobvyklé hudební postupy. Konzervatoř absolvovala v červnu 1935. Pro své absolventské vystoupení zvolila provedení části svého vlastního klavírního koncertu, který také sama dirigovala. Bylo to poprvé, kdy za dirigentským pultem velkého orchestru stanula žena. Koncert vzbudil značný ohlas veřejnosti a tisk přinesl příznivé

kritiky. Úspěchem povzbuzená Kaprálová se rozhodla pokračovat ve studiu na mistrovské škole pražské konzervatoře (skladba Vítězslav Novák, řízení Václav Talich). Během dvou let zdokonalila svou kompoziční techniku a prohloubila stylovou čistotu. Její skladby vysoce přesahují úroveň studijních prací, zejména Vojenská symfonieta, její nejslavnější dílo. Věnovala ji Edvardu Benešovi jako vrchnímu veliteli ozbrojených sil. Premiéra se konala 26. listopadu 1937 v pražské Lucerně na výročním slavnostním koncertě Ženské národní rady. Edvard Beneš autorce osobně poděkoval. Mistrovskou školu absolvovala Kaprálová s vynikajícím prospěchem a požádala o státní stipendium na École Normale de Musique v Paříži. Koncem roku 1937 odjela do Francie; už dříve jí nabídl pomoc a podporu skladatel Bohuslav Martinů, který ve Francii žil několik let. Skutečně se mladé skladatelce od počátku francouzského pobytu věnoval, radil v komponování, seznámil ji se členy pařížské české umělecké komunity. Postupně se vztah učitele a žákyně měnil v důvěrnější, o dvacet pět let starší bezdětný Martinů mohl rozvíjet Vitčin mimořádný talent, inspirovala jej, probouzela v něm náklonnost muže i otce, spojovala je i láska ke skladatelově rodné Vysočině. Mladičké, trochu rozmarné adeptce kompozice však Martinů nemohl nabídnout víc, byl vázán dlouholetým manželstvím s prostou, ale velmi oddanou Charlottou.

Když Kaprálové stipendium skončilo, vrátila se na čas domů k rodičům. V září 1938 došlo k mnichovské kapitulaci. Martinů naléhal, aby se Vítězslava vrátila do Paříže, vyžádal pro ni další stipendium. Odjela v lednu 1939 a zabrala se do pracovního programu, který pro ni Martinů připravil. Komponovala Elegii, věnovanou památce Karla Čapka, a další skladby. V dubnu 1939 potkala dalšího osudového muže svého života, žurnalistu Jiřího Muchu, syna malíře Alfonse Muchy. Okouzující inteligentní bohem, přítel českých umělců, kteří před

nacismem uprchli do Paříže (Hugo Haas, Rudolf Firkušný, Antonín Pelc, Adolf Hofmeister, Egon Hostovský aj.) vyvažoval Vitčin vztah ke slavnému, ale ženatému skladateli. Kaprálová zatím pronikala do povědomí veřejnosti jako nadějná skladatelka. Dostala mimo jiné Smetanovu cenu pro rok 1938 za Symfonietu, cenu Svatoboru na rok 1939, její díla byl uváděna doma i v cizině. Na Vánoce 1939 dirigovala ve francouzském rozhlase své Vánoční preludium, Rudolf Firkušný slavil úspěchy s jejími Duhovými preludii op. 13. Na Vánoce 1939 věnoval Jiří Mucha Vítězslavě zásnubní prsten. O tři měsíce později narukoval jako člen zahraniční armády do výcvikového tábora v jižní Francii. Kaprálová mu sice posílala láskyplné dopisy, ale zároveň se zasnoubila s Muchovým přítelem, letcem Ivo Toufarem. Mucha se rozhodl pro rychlý sňatek.

Po velkých obtížích se mu podařilo získat třídní dovolenou a 23. dubna 1940 byla svatba. Pak se novomanžel vrátil k útvaru. Kaprálová se chystala přijet za ním, vyměňovali si dopisy, plánovali budoucnost. Křehká Vítězslava se však musela potýkat i se závažnými zdravotními problémy. Ležela v pařížské nemocnici a čekala na operaci. K té však už nedošlo. Paříž byla v bezprostředním ohrožení německými vojsky. Mucha, který za nemocnou manželkou ihned přijel, ji odvezl do nemocnice v jihofrancouzském Montpellier. Na operačním sále diagnostikovali lékaři miliární (rozptýlenou) TBC, tehdy neléčitelnou. Vítězslava jí podlehla v pětadvaceti letech. Zpopelněna byla v Paříži, pochována je na Ústředním hřbitově v Brně nedaleko krematoria.

Mladičká skladatelka po sobě zanechala čtyři desítky mimořádně hodnotných klavírních, komorních, orchestrálních a vokálních skladeb. Dodnes patří k našim nejhranějším skladatelkám, ostatně mnoho následovnic dodnes nemá. V Brně je po ní pojmenována ulice v Černovicích a Základní umělecká škola na Palackého ulici v Králově Poli. *Jana Čipáková*

GOMPERZ, Theodor

* 29. 3. 1832 Brno

† 29. 8. 1912 Baden u Vídně

klasický filolog, pozitivistický filozof

Theodor pocházel z důležité brněnské židovské rodiny, která přišla na Moravu z Holandska v 17. století. Střední školu absolvoval na tzv. Starobrněnském ústavu. Toto období svého života považoval za velmi šťastné a rád na ně vzpomínal. V dalším studiu pokračoval na vídeňské univerzitě. Mimořádně nadaný jazykovědec začal hned po absolutoriu na své Alma mater pedagogickou kariéru, která byla neobyčejně úspěšná a velmi rychlá. V roce 1867 se stal docentem, o dva roky později profesorem klasické filologie.

Postupně se stal členem všech významných evropských vědeckých akademií. Již v roce 1868 byl jmenován dopisujícím členem císařské vídeňské Akademie věd a obdržel také čestné vyznamenání pro umění a vědu. Kromě nadání jej příroda obdařila také přitažlivým zevněškem. O mladého vědce se zajímaly dcery předních vídeňských rodin. V roce své profesury se Theodor Gomperz oženil s dcerou ředitele tzv. císařské severní Ferdinando-vy dráhy Eliškou. Měl s ní tři děti.

Svůj židovský původ Theodor Gomperz nezastíral, ani mu nepřikládal zvláštní význam. Židovskou kulturu považoval za integrální součást civilizačního prostředí střední Evropy. Sám se považoval za asimilovaného Žida.

Jako pozitivistický filozof byl obdivovatelem anglického myslitele Johna Stuarta Milla, filozofa, logika a ekonoma 19. století. Spolu se svými spolupracovníky a kolegy pořídil dvanáctisvazkový překlad Millova díla do němčiny (1880). O deset let později vydal své stěžejní dílo, třísvazkový spis o dějinách řecké filozofie Řečtí myslitelé, který vycházel z jeho trvalého a hlubokého zájmu o antiku. Za dalších deset se pak vzdal pedagogického působení, aby se mohl více věnovat své vědecké práci. Za svůj život shromáždil obsáhlou a velmi cennou knihovnu, která byla ve 20. letech minulého století převezena do Židovské národní knihovny v Jeruzalémě.

Přesvědčený liberál Theodor Gomperz zůstával věrný pozitivistickým metodám vědy. Ve Vídni připravoval podmínky pro vznik vlivného Vídeňského kruhu. Jedním z jeho členů se později stal další brněnský rodák, logik a matematik Kurt Gödel. Theodor Gomperz byl i nadšeným cestovatelem. Oblíbil si zejména Itálii (Benátky, Neapol), Francii a Anglii. Znám byl také svou náklonností k mladému Tomáši Masarykovi, kterému pomáhal proniknout do vídeňského prostředí. Oba ostatně přišli do Vídně z Brna. Masaryk tehdy zápasil s finančními potížemi a přivydělával si kondicemi. Gomperz mu nabídl, aby vyučoval jeho syna Heinricha. Jako domácí učitel latiny byl Masaryk u mladého „Harryho“ velmi úspěšný. (Heinrich Gomperz pokračoval v otcových šlépějích, také se uplatnil na vídeňské univerzitě. V roce 1934 odešel do USA, v roce 1938 se natrvalo usadil v Los Angeles).

Theodor Gomperz patřil k významným Brňanům 2. poloviny 19. a počátku 20. století, jejichž dílo představuje závažný příspěvek pro světovou vědu a kulturu.

Jana Čipáková

ZE ŽIVOTA JUNDROVSKÝCH SENIORŮ

Jundrov je jedna z menších částí města Brna, proto i naše možnosti jsou omezené. Scházíme se pravidelně jednou týdně v malých prostorách, kde je i kuchyňka a možnost připravit nějaké občerstvení. Slavíme naše jubilea s pohoštěním, někdy i zpěvem. Vedeme si i krásnou kroniku díky dvěma našim členkám, jedna píše, druhá fotí. Někdy nad ní zavzpomínáme. Pěkným zážitkem pro nás jsou dva zájezdy ročně, které nám umožňuje naše MČ, za což jsme velmi vděční.

Letos jsme navštívili zámek Veltrusy a překrásnou zříceninu hradu Okoř. Zúčastňujeme se všech zajímavých akcí, např. hodů, otvírání a zavírání řeky apod.

Jundrov má pěkné umístění - z jedné strany řeka Svratka, po které jezdí i dračí lodě, z druhé strany je les s novou rozhlednou Holedná. Přitom do města díky MHD je to kousek.

Dobře se nám v tom Jundrově žije!

Věra Višinská, předsedkyně klubu seniorů

JUBILANTKA

Měsíc červen patří bezpochyby k našim nejhezčím měsícům, všechno kvete, voní a my se kocháme krásou přírody. A právě v tuto dobu se dožívá svého významného půlkulatého výročí naše dlouholetá činorodá členka, paní Ing. Milena Leichmanová. Jako by jí bylo dáno do vínku a přisouzeno, že právě ona bude mít k přírodě velice blízko a tak mimořádně kladný vztah.

Ve svém bydlišti v Medlánkách se velice obětavě a zapáleně

věnuje všem iniciativám, které jsou spojeny s přírodou. Ať už to byla inventura všech stromů v Medláneckém parku, nebo ochrana labutí, žabiček-ropuch nebo také ochrana a obnova mokřadů.

V našem výboru se celá léta věnuje a organizuje zájezdy, které vždy velmi kvalifikovaně a obsahově dobře připraví. Vždy se aktivně zapojuje do všech aktivit a příprav akcí, které naše činnost vyžaduje. Je to rovněž práce v redakční radě našeho časopisu.

Do dalších let bychom paní Leichmanové ze srdce přáli samozřejmě dostatek zdraví a sil, které tak smysluplně využívá ve svých aktivitách, jak ve svém bydlišti, tak i v našem výboru.

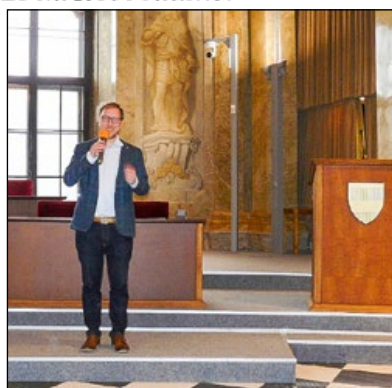
*Libuše Gottwaldová,
místopředsedkyně MěO a členka redakční rady*

FOTA Z NAŠICH AKCÍ

Posezení v přírodě dne 25. 5. 2023 Na Síteláka

Den matek dne 19. 5. 2023 na Nové radnici

VÍTE, ŽE

v roce 1933 byla na Ponávce otevřena Úrazová nemocnice? Bylo to z popudu Úrazové pojišťovny dělnické a bylo to tehdy moderní, skvěle vybavené zařízení, které funguje dodnes.. (čip)

90 LET ÚRAZOVÉ NEMOCNICE V BRNĚ

Vycházky v červenci a srpnu 2023

3. 7. 2023 - Mendlovo nám., trol. č. 25 směr Osová, výstup zastávka Lesní, serpentiny, směr Pisárky.....odjezd 9.02
10. 7. 2023 - Bystrc, zastávka tram. č. 1, 3 a 10 Přístaviště, vycházka k rest. U Iva, dále směr Kníničky, Bystrc odchod 9.00
17. 7. 2023 - Komín, konečná zastávka trol. č. 36, vycházka směr Medlánky, odjezd trolejbusu z České v 8.45 odchod 9.10
24. 7. 2023 - Maloměřický most, tram. č. 4, vycházka kolem Svitavy, Cacovické nábřeží, Obřany odchod 9.00
31. 7. 2023 - Zastávka tram.č. 1, 3 a 10 Svratecká, kolem řeky do Pisárek odchod 9.00
7. 8. 2023 - Královo pole nádraží, aut. č. 70 směr Ořešín, výstup Jehnice nám., kolem rybníků do Mokré Horyodjezd 9.08
14. 8. 2023 - Stará osada, autobus č. 78, výstup zastávka Podbělová, vycházka Růženin lom, Maloměřice, aut.č. 64odjezd 9.00
21. 8. 2023 - Štefánikova čtvrť, autobus č. 57, vycházka z Útěchova lesem do Vranova a zpět.....odjezd 8.53
28. 8. 2023 - Mendlovo nám. trol. č.37, zast. Pavlovská, vycházka lesem, dub Troják, dále ke staré dálniciodjezd 8.57

Odjezdy MHD jsou pouze orientační vzhledem k častým změnám jízdních řádů DPMB.

Termíny setkávání v přírodě Na Střeláku za Antroposem

27. 7., 31. 8., 22. 9. vždy od 14.00 hodin

PRÁVNÍ PORADNA II. POLOLETÍ 2023

pouze pro členy Svazu důchodců, Běhounská 17 • Opět vždy v úterý od 9.00 do 13.00 hodin.

5. a 19. září, 3., 17. a 31. října, 14. a 28. listopadu, 12. prosince.

Brněnský senior - Senioři ČR, z.s., MěO Brno, IČO 69706824

Adresa vydavatele: Běhounská 17, 602 00 Brno • Tel.: 545 575 257, mail: svaz.duchodcu.brno@seznam.cz, webové stránky: www.duchodcibrno.cz • Editorka: Mgr. Jana Čipáková, další členové redakční rady: Libuše Gottwaldová, Mgr. Alena Kudličková, Ing. Milena Leichmannová, PhDr. Jana Vrabcová, František Borovec • Redakční uzávěrka 25. 6. 2023, vyšlo 4. 7. 2023 • Uzávěrka dalšího čísla 15. 9. 2023
Za obsah zveřejněných materiálů odpovídá autor. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. • Reg. číslo MK ČR E 12164 • Tisk a sazba: Protis, spol. s r. o., Podolí 115; e-mail: info@protis.cz, www.protis.cz